

ФІЛОСОФІЯ ТА ПОЛІТОЛОГІЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

ISSN [2663-0265](#) (print) ISSN [2663-0273](#) (online)

Journal home page: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP>

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

Ірина Миколаївна ЧІСТЯКОВА

Завідувачка кафедри міжнародних відносин та права, кандидат філософських наук, доцент, Національний університет «Одеська політехніка», пр. Шевченко, 1, Одеса, 65044, Україна

E-mail: i.m.chistyakova@opu.ua

Інна Борисівна КРИВДІНА

Кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин та права, Національний університет «Одеська політехніка», пр. Шевченко, Одеса, 1, 65044, Україна

E-mail: i.b.kryvdina@op.edu.ua

Iryna CHISTIAKOVA

Head of the Department of International Relations and Law, PhD in Philosophy, Associate Professor, National University «Odesa Polytechnic», 1 Shevchenko Ave., Odessa, 65044, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0182-9334>

Inna KRYVDINA

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of International Relations and Law, National University of Odessa Polytechnic, 1 Shevchenko Ave., Odessa, 65044, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1472-3037>

УДК: 327.82

**УКРАЇНО-КАНАДСЬКІ МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ**

Received 05 October 2023; revised 27 November 2023; accepted 11 December 2023

DOI: [10.15421/352351](https://doi.org/10.15421/352351)

Анотація

Канада та Україна мають багаторічне стратегічне партнерство в контексті безпеки та оборони. Канада надає фінансову, військову та гуманітарну допомогу та підтримує Україну в боротьбі з агресією росії. Аналіз відносин між Канадою та Україною може допомогти визначити ефективність цього партнерства та знайти способи для його подальшого розвитку. Дослідження україно-канадських міжнародних відносин може допомогти краще зрозуміти глобальний контекст воєнного конфлікту в Україні.

Отже, дослідження україно-канадських міжнародних відносин в умовах воєнного конфлікту в Україні має важливе політичне значення для розуміння та вирішення кризової ситуації в нашій державі. Крім того, укріплення україно-канадських міжнародних відносин в умовах воєнного конфлікту в Україні може сприяти розвитку подальшого стратегічного партнерства між цими двома країнами та допомогти знайти шляхи вплинути на вирішення воєнного конфлікту.

Метою дослідження є з'ясування напрямків подальшого стратегічного партнерства між Україною та Канадою

Проведений аналіз міжнародних україно-канадських показав, що Україна і Канада мають довгу історію співпраці, що почалася ще у першій половині XIX століття. Протягом останніх років, ця співпраця значно зміцнилась, особливо після революції гідності в Україні у 2014 році та під час воєнного конфлікту в Україні.

Україна та Канада мають багато спільних ініціатив у таких сферах, як торгівля, освіта, наука, культура тощо.

Подальшими стратегічними напрямками співпраці між Україною та Канадою в умовах воєнного конфлікту в Україні є: політична підтримка: гуманітарна допомога, військова та економічна співпраця, культурний обмін.

Важливо враховувати, що це лише кілька можливих напрямків співпраці, і вони можуть у майбутньому бути розширені або змінені в залежності від конкретної політичної ситуації або за окремих економічних умов.

Ключові слова: *гуманітарна допомога, економічна співпраця, політична підтримка, культурний обмін.*

UKRAINIAN-CANADIAN INTERNATIONAL RELATIONS IN THE CONTEXT OF THE MILITARY CONFLICT IN UKRAINE

Abstract

Canada and Ukraine have a long-standing strategic partnership in the fields of security and defense. Canada provides financial, military and humanitarian assistance and supports Ukraine in its fight against Russian aggression. An analysis of the relationship between Canada and Ukraine can help determine the effectiveness of this partnership and find ways to further develop it. The study of Ukrainian-Canadian international relations can help to better understand the global context of the military conflict in Ukraine.

Thus, the study of Ukrainian-Canadian international relations in the context of the military conflict in Ukraine is of great political importance for understanding and resolving the crisis in our country. In addition, strengthening Ukrainian-Canadian international relations in the context of the military conflict in Ukraine can contribute to the development of further strategic partnerships between the two countries and help find ways to influence the resolution of the military conflict.

The purpose of the study is to identify areas for further strategic partnership between Ukraine and Canada

An analysis of Ukrainian-Canadian international relations has shown that Ukraine and Canada have a long history of cooperation that dates back to the first half of the 19th century. In recent years, this cooperation has significantly intensified, especially after the Revolution of Dignity in Ukraine in November 2014.

Ukraine and Canada have many joint initiatives in areas such as trade, education, science, culture, etc.

Further strategic areas of cooperation between Ukraine and Canada in the context of the military conflict in Ukraine are: political support; humanitarian aid; military and economic cooperation; and cultural exchange.

It is important to keep in mind that these are only a few possible areas of cooperation, and they may be expanded or changed in the future depending on the specific political situation or under certain economic conditions.

Keywords: *humanitarian aid, economic cooperation, political support, cultural exchange.*

Постановка проблеми.

Дослідження україно-канадських міжнародних відносин в умовах воєнного конфлікту в Україні є дуже актуальним і має важливе значення з кількох причин.

По-перше, Україна знаходиться в стані війни з окупаційними силами РФ протягом багатьох років. Ця ситуація негативно впливає на політичну, економічну та соціальну сфери нашої країни. Дослідження міжнародних україно-канадських відносин може сприяти розумінню й аналізу впливу воєнного конфлікту на ці взаємини та допомогти знайти шляхи вирішення конфлікту.

По-друге, Канада та Україна мають багаторічне стратегічне партнерство, особливо в контексті безпеки та оборони. Канада надає фінансову, військову та гуманітарну допомогу та підтримує Україну в боротьбі з агресією Росії. Аналіз взаємовідносин між цими двома країнами може допомогти визначити ефективність цього партнерства та знайти шляхи для його подальшого розвитку.

По-третє, дослідження україно-канадських міжнародних відносин може допомогти

краще зрозуміти глобальний контекст воєнного конфлікту в Україні (роль Росії, міжнародних організацій та інших держав у воєнному конфлікті та розкрити складну дипломатичну гру на переговорних платформах, які використовуються для вирішення кризових ситуацій).

Отже, дослідження україно-канадських міжнародних відносин в умовах воєнного конфлікту в Україні має важливе політичне значення для розуміння та вирішення кризової ситуації в нашій державі. Крім того, укріплення україно-канадських міжнародних відносин в умовах воєнного конфлікту в Україні може сприяти розвитку подальшого стратегічного партнерства між цими двома країнами та допомогти знайти шляхи вплинути на вирішення воєнного конфлікту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Науковці, історики, політики, економісти, як з України, так і з Канади, активно досліджують та аналізують тему розвитку та налагодження відносин між двома цими країнами. А.Сишук, М.Сидоров проаналізували у своїх

роботах становлення і перспективи розвитку торговельно-інвестиційних відносин між Україною та Канадою. Загальною тенденцією в роботах дослідників є підкреслення важливості розвитку економічного співробітництва між Україною та Канадою.

У публікаціях Е.Барана, Н.Конон та А.Скрєбневої, Г.Перепелиці, Н.Романюк висвітлено сучасний стан двосторонніх відносин між Україною та Канадою, у тому числі у військово-політичній й військово-технічній сферах. Питання щодо військово-політичного співробітництва України відображено також у наукових роботах М.Бессонової, В.Михайлюка та В.Михайлюка, М.Статкевича, М.Рабінович, В.Кравченко та інші.

Лозовицький О. обґрунтував досвід розвитку діаспори та їх роль у процесі здійснення зовнішньої політики Канади.

Науковці приділяють значну увагу проблемі створення та розвитку двосторонніх українсько-канадських відносин. У дослідженнях Е.Барана визначено напрями співпраці України та Канади.

У своїх дослідженнях дослідники наголошують на необхідності подальшого зміцнення двосторонніх відносин між Україною та Канадою та активного розвитку співробітництва у різних сферах. Вони роблять акцент на важливості стратегічного партнерства, глибокої взаємодії та обміну досвідом між двома країнами.

Метою дослідження є з'ясування напрямків подальшого стратегічного партнерства між Україною та Канадою.

Виклад основного матеріалу.

Канада й Україна мають глибокі історичні зв'язки, починаючи з першої української імміграції до Канади в ХІХ столітті. Канада багато років підтримувала Україну як державу, що бореться за свою незалежність. Дружба та тісні двосторонні взаємовідносини між Україною та Канадою є стали дуже міцними після здобуття Україною незалежності у 1991 році. 2 грудня 1991 року Канада визнала незалежність України, ставши першою західною країною, яка це зробила. Відтоді Канада та Україна підтримують тісні відносини.

Дипломатичні відносини між Україною

та Канадою розвиваються протягом багатьох років і ґрунтуються на спільних цілях і цінностях. Обидві країни прагнуть підтримувати демократію, права людини, міжнародну безпеку та співробітництво в різних галузях.

Україна та Канада встановили дипломатичні відносини 1992 року. Нині Канаду в Україні представляє Посольство Канади в Україні, яке знаходиться в Києві. У Канаді Україна має представників при посольстві в Оттаві, а також консулів у Торонто та Едмонтоні та почесне консульство у Ванкувері.

Обидві країни активно співпрацюють у багатьох сферах, зокрема в економіці, освіті, культурі та військовій співпраці.

Україна є важливим торговельним партнером для Канади. Обсяги торгівлі між країнами зростають і становлять значну суму. Канада є одним з головних інвесторів в українську економіку і надає фінансову та технічну допомогу для реформування різних секторів.

У сфері освіти та культури також існують активні зв'язки між Україною та Канадою. Багато українців навчаються в канадських вишах, а також проводяться культурні обміни та спільні проекти.

У військовій сфері двостороннє співробітництво також є важливим. Канада надає допомогу в підготовці та реформуванні українських збройних сил, а також надає військову допомогу для підтримки безпеки України у контексті конфлікту на сході країни.

Україна і Канада також активно співпрацюють у міжнародних організаціях, зокрема в ООН та других міжнародних форумах, з метою підтримки міжнародної безпеки, зміцнення демократії та захисту прав людини.

Загалом, дипломатичні відносини між Україною та Канадою є важливим чинником співробітництва на різних рівнях і допомагають зміцнювати взаємні зв'язки та сприяти розвитку обох країн.

Двосторонні україно-канадські відносини зміцнюються дружніми між людськими зв'язками, встановленими з 1,3 мільйонами української діаспори [Bilateral relations 2023].

У Канаді українською діаспорою створено Конгрес Українців Канади (КУК), який об'єднує під своєю егідою всі національні,

провінційні та місцеві організації українців Канади. Разом зі своїми організаціями-членами КУК керує, координує та представляє інтереси однієї з найбільших етнічних громад Канади (1,4 мільйона) з 1940р. і відіграє важливу роль у формуванні соціального, економічного та політичного ландшафту Канади [Ukrainian Canadian Congress 2023]. КУК:

- сприяє збереженню української культури, мови та традицій через організацію різноманітних культурних заходів, освітніх програм, видавничої діяльності та медіа. Вони підтримують українські школи, хори, танцювальні колективи та інші організації, що сприяють розвитку української спільноти в Канаді;

- займається питаннями соціальної справедливості та прав людини, працюючи на підтримку біженців, жертв насильства та інших уразливих груп. Вони співпрацюють з урядом, парламентом та іншими органами влади Канади з метою впливу на прийняття політики, що стосується української спільноти та України загалом.

- займається громадською діяльністю, організовуючи акції та кампанії з питань, що стосуються української спільноти, такі як пам'ятні заходи, демонстрації та лобіювання уряду.

- є активним учасником українсько-канадських відносин, сприяючи зміцненню дружніх стосунків між Канадою та Україною. Вони співпрацюють з українськими організаціями та спільнотами в Україні, організовують обміни, проєктів та інші спільні ініціативи.

Отже, Конгрес Українців Канади є сильною і впливовою організацією, яка працює на користь української спільноти в Канаді та сприяє зміцненню культурних, соціальних та політичних зв'язків між Канадою та Україною.

Після анексії Криму у 2014 році та повномасштабного воєнного вторгнення росії в Україну посилилась найбільша в Європі з часів Другої світової війни криза українських біженців. До 25 жовтня 2022р. понад 7,7 мільйона людей покинули Україну. З 1 січня по 16 жовтня 2022р. до Канади прибули 105 651 українець. Уряд Канади отримав 628 492 заявки на тимчасове проживання, а також 60

000 заявок на спеціальну трирічну візу, створену спеціально для подолання негативних наслідків кризи біженців. Уряд Канади пообіцяв прийняти «необмежену» кількість українських біженців [February 24, 2022. Russia 2023].

Протягом багатьох років Україна отримувала від Канади значну економічну, політичну, гуманітарну та військову допомогу. Нині Україна та Канада продовжують тісну двосторонню співпрацю у різних сферах, зокрема у політиці, економіці, культурі та гуманітарних справах.

У політичному плані Канада рішуче та неухильно підтримує суверенітет і територіальну цілісність України, особливо в контексті воєнного конфлікту України.

Так, 17 березня 2014 року у Канаді набуло чинності «Положення про спеціальні економічні заходи (відносно росії)». Введення санкцій проти росії було зумовлено низкою суспільно-політичних подій, зокрема незаконним анексуванням Криму Росією у 2014р. і початком військово-політичного конфлікту на сході України. Санкції були введені з метою примушення росії до виконання міжнародного права, повернення незаконно зайнятих українських територій, а також з метою зупинити воєнні дії на сході України.

Положення передбачає обмеження торгівлі, фінансів, інвестицій та технологій з рф, заборону на постачання обладнання та технологій для російського розроблення нафтових шельфів та Арктики, обмеження доступу до кредитів та капіталів, обмеження на постачання зброї та воєнної техніки. Крім того, Канада запровадила заборону на імпорт товарів з Криму та Севастополя, обмеження доступу російських банків до канадського фінансового ринку, заморожування активів російських посадових осіб та суб'єктів бізнесу, які пов'язані з анексією Криму та втручанням в Україну. Канада також ввела обмеження на експорт товарів та технологій з військовим застосуванням до росії. Деякі з цих санкцій були подальше посилені внаслідок тривалої військової агресії росії в Україні. Загалом, упродовж періоду з 2014 року по 2023 рік було внесені зміни у «Положення про спеціальні економічні заходи

щодо росії». Означені зміни були введені для посилення реагування з боку Канади на порушення росією у лютому 2022р. суверенітету та територіальної цілісності України, а також захисту прав людини, які були порушені у рф [Canadian Sanctions Related 2023].

Втім зазначимо, що введення санкцій є одним зі політичних та економічних способів тиску на росію та покарання за її незаконні дії. Однак, ефективність санкцій є дискусійною, оскільки санкції можуть мати значний негативний вплив на економіку країн, яка вводить ці санкції та спричинити соціальні проблеми.

Канада надає фінансову та технічну підтримку реформам уряду та зміцненню демократії в Україні. Так, з 2014 року для розв'язання питань національної безпеки, процвітання та реформування України Канада надала понад 890 мільйонів доларів різноманітної допомоги та підтримки [Canada extends and expands 2022].

Канада є активним членом багатьох міжнародних організацій: групи G7, ОЕСР, СТО, НАТО, ООН (виступає на рівні Генеральної Асамблеї ООН та бере участь у програмах та агенціях ООН); Комонвелту Націй, до складу якого входять колишні країни Британської імперії. Це лише декілька прикладів міжнародних організацій, до складу яких входить Канада. Країна також є членом багатьох інших організацій та груп, які сприяють міжнародному співробітництву та розвитку. Канада як непримиримий захисник територіальної цілісності України використовує форуми та збори міжнародних організацій з метою привертання уваги аудиторії до проблем російської воєнної агресії щодо України та закликає до схвалення санкцій проти росії. Результатом такої активної позиції Канади щодо України стало схвалення союзників і партнерів Канади Спільної декларації G7 про підтримку України на саміті НАТО в липні 2023р. Канада є третім членом G7, який розпочав двосторонні переговори з Україною в рамках Спільної декларації G7. Канада разом зі своїми партнерами та членами Альянсу взяла на себе зобов'язання бути єдиною з Україною та непохитно підтримувати український народ у боротьбі з російською агресією стільки, скільки це буде

потрібно [Negotiations launched for Canada 2023].

Канадські політики часто їздять в Україну, як і їхні колеги в Канаді, щоб сприяти взаєморозумінню та співпраці.

Так, 22 вересня 2023р. в Оттаві відбулась двостороння зустріч Прем'єр-міністра Канади Джастіна Трюдо та Президента України Володимира Зеленського. Обидва лідери підтвердили партнерство двох країн та подальший розвиток спільних довгострокових зобов'язань у сфері безпеки, обговорили питання щодо повоєнної відбудови України та наголосили про тісні зв'язки між нашими народами та спільними цінностями, які об'єднують наші країни.

Канада також фінансово допомагає нашій державі у впровадженні військової реформи та підтримує українських військових. У рамках канадської військової підтримки України, прем'єр-міністр Трюдо під час його перебування в Києві в червні 2023р. оголосив про нові інвестиції в розмірі 650 мільйонів доларів протягом трьох років для постачання Україні 50 броньованих машин, у тому числі броньованих медичних евакуаційних машин, виготовлених канадськими робітниками в Лондоні, Онтаріо. Він також оголосив про виділення 500 мільйонів доларів на військову допомогу Україні. Зокрема, 76 мільйонів доларів США виділено закупку 35 камер дронів високої роздільної здатності та їх технічну підтримку; 30 мільйонів доларів надано Центру технічного обслуговування та обслуговування Leopard 2 у Польщі; інші гроші були віддані Спільній коаліції з підготовки F-16, яка займається навчанням українських пілотів; 33 мільйони доларів були направлені партнерам під керівництвом Сполученого Королівства, яке постачає високо пріоритетне обладнання протиповітряної оборони в Україну, включаючи ракети протиповітряної оборони, щоб допомогти Україні захиститися від ракетних атак росії та безпілотників [Canada reaffirms 2023].

Військове співробітництво між Канадою та Україною передбачає спільні військові навчання та обмін воєнним досвідом. Канада проводить військовий вишкіл українських військових. Так, канадські інструктори на

постійній основі проводять навчання та тренування українських військових, допомагаючи готувати їх до бойових дій. На спільних воєнних навчаннях канадські та українські військовослужбовці взаємодіють та вивчають передові технології та тактику ведення бою. Метою означеної співпраці є зміцнення обороноздатності України та допомога українському народу в захисті територіальної цілісності та суверенітету під час військового конфлікту.

Економічна допомога від Канади є спробою підтримати Україну в економічному відновленні, забезпечити стабільність та задовольнити нагальні потреби українського платіжного балансу. Так, 1 серпня 2017р. набула чинності двостороння торговельна канадсько-українська угода CUFTA [Text of the 2017 Canada-Ukraine 2023]. Завдяки можливостям, що були створені CUFTA 2017 для канадського та українського бізнесу, у 2021р. двостороння торгівля канадсько-українська досягла найвищого показника за весь період існування україно-канадських торговельних та дипломатичних двосторонніх відносин. Зокрема, експорт товарів Канади в Україну склав 219 мільйонів доларів США, а імпорт товарів з України – 228 мільйонів доларів [Modernized Canada-Ukraine 2023].

На основі досягнень CUFTA 2017 року Канада та Україна оголосили про початок переговорів щодо модернізації CUFTA 27 січня 2022 року [Text of the 2023 Canada-Ukraine 2023].

Однак російське вторгнення в лютому 2022 року та повномасштабна війна в Україні негативно вплинули на канадсько-українські економічні відносини, що призвело до падіння експорту та імпорту між країнами. Так, згідно з базою даних міжнародної торгівлі ООН COMTRADE, протягом 2022 року експорт Канади в Україну становив 115,56 млн доларів США [Canada Exports to Ukraine 2023]. У 2022 році товарний імпорт товарів з України в Канаду становив 271 мільйон доларів. Найбільше експорту Канади в Україну у 2022 році становили броньовані транспортні засоби та їх частини, риба та морепродукти, фармацевтичні препарати, обладнання та приватні по-

жертви, тоді як найбільше імпорту Канади з України становили тваринні та рослинні жири та олії, залізо та сталь, а також електричні машини та обладнання. Прямі інвестиції Канади в Україну у 2022 році становили \$112 млн [Modernized Canada-Ukraine 2023].

Важливим напрямком міжнародних україно-канадських відносин у період воєнного конфлікту стала гуманітарна допомога Канади Україні упродовж 2022-2023 роках. Гуманітарна допомога має на меті підтримку українського населення, яке постраждало внаслідок воєнного конфлікту в Україні та загострення гуманітарної ситуації всередині країни. Канада активно співпрацює з українськими органами влади, міжнародними організаціями та неприбутковими організаціями, щоб забезпечити потрібну допомогу у вигляді гуманітарних засобів, фінансової підтримки та експертної допомоги. Канада надає фінансову допомогу, яка використовується для забезпечення основних гуманітарних потреб населення, таких як медична допомога, харчування, водопостачання, санітарія та гігієна, житло та освіта. Крім того, Канада також надає допомогу в галузі психосоціальної підтримки, особливо для дітей та постраждалих від воєнного конфлікту.

25 лютого 2022 року Канадський Червоний Хрест організував у своїй країні збори пожертвувань на подолання гуманітарної кризи в Україні. Було встановлено максимальна сума 10 мільйонів доларів. 10 березня 2022 року Канада оголосила, що цю суму буде збільшено максимум до 30 мільйонів доларів. Таким чином, загальний обсяг фінансування, виділеного Канадою Україні на гуманітарну допомогу у 2022 році склав 145 мільйонів доларів [Canada's humanitarian 2023].

Культурно-освітня співпраця між Канадою та Україною у 2022-2023 роках відіграє важливу роль у підтримці та розвитку взаєморозуміння, обміну досвідом і збагаченні культурного спадку обох країн. Вона охоплює різноманітні заходи, програми та проекти, які сприяють співпраці між культурними та освітніми установами, а також стимулюють обмін між митцями, вченими та студентами.

У сфері культурної співпраці, Канада та

Україна проводять виставки, концерти, фестивали та інші події, що демонструють багатогранність культури обох країн. Вони дають змогу населенню обох країн побачити й оцінити творчість відомих художників, музикантів, письменників та інших культурних діячів. Канада багаторазово приймала українські культурні фестивали та виставки, а також організувала виставки своїх художників в Україні. Це сприяє зближенню обох народів та взаємному розумінню.

Канадська вища освіта є вельми популярною серед української молоді, яка бажає здобути вищу освіту за кордоном. Багато українських студентів обирають саме канадські університети та коледжі через їх високу якість навчання та широкі можливості працевлаштування після закінчення навчання.

Канадські та українські освітні установи сприяють співпраці та обміну студентами та вченими. Вони підписують угоди про спільні програми навчання, організують лекції, семінари та наукові конференції, які об'єднують експертів з обох країн. Це сприяє збагаченню навчальних планів та допомагає розвивати нові підходи до навчання.

Програми обміну студентами та викладачами також відіграють важливу роль у культурно-освітній співпраці між Канадою та Україною. Студенти та викладачі мають можливість провести кілька місяців або рік у партнерських університетах, познайомитися з новими методиками навчання та отримати новий досвід. Це допомагає зміцнювати зв'язки між університетами та сприяє обміну знаннями.

У 2022-2023 роках співпраця між Канадою та Україною в культурно-освітній сфері очікується на подальше розширення. Багато установ та організацій вже виявили інтерес до співпраці та реалізують спільні проекти.

Висновки.

Отже, проведений аналіз міжнародних україно-канадських показав, що Україна і Канада мають довгу історію співпраці, що почалася ще у першій половині XIX століття. Протягом останніх років, ця співпраця значно зміцнилась, особливо після революції гідності в Україні у 2014 році та під час воєнного

конфлікту в Україні.

Україна та Канада мають багато спільних ініціатив у таких сферах, як торгівля, освіта, наука, культура тощо. Наприклад, підписання Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою у 2017 році відкрило нові можливості для обох країн у розширенні економічних зв'язків.

Канада відіграє важливу роль у підтримці України під час боротьби з воєнною агресією з боку росії. Канада активно надає фінансову та військову допомогу Україні, а також співпрацює з іншими державами для забезпечення безпеки та стабільності в Україні.

Усе це свідчить про те, що дружба та співпраця між Україною та Канадою не тільки зміцнюються, але і мають потенціал для подальшого розвитку. Обидві країни вирішені покращувати життя своїх громадян і співпрацювати в різних сферах для досягнення спільних цілей.

Подальшими стратегічними напрямками співпраці між Україною та Канадою в умовах воєнного конфлікту в Україні є:

1. Політична підтримка: Канада може продовжувати підтримувати Україну на міжнародній арені, вимагаючи від світової спільноти засудження агресії росії та сприяння міжнародним зусиллям задля мирного врегулювання воєнного конфлікту.

2. Гуманітарна допомога: Канада може надавати гуманітарну допомогу Україні у вигляді медичного обладнання, ліків, продовольства та інших необхідних матеріалів для постраждалих українців від воєнного конфлікту.

3. Військова співпраця: Україна та Канада можуть далі продовжувати співпрацювати у сфері безпеки та оборони. Така співпраця має включати спільні воєнні навчання та обмін досвідом між військовими, а також взаємне забезпечення оборонної техніки.

4. Економічна співпраця: Канадські компанії можуть інвестувати в українську економіку, надаючи фінансову підтримку та технологічне обладнання. Україна може сприяти подальшому розвитку торговельних відносин з Канадою.

5. Культурний обмін: Україна та Канада

можуть сприяти взаємному культурному обміну, організовуючи виставки, фестивалі та інші заходи, які підсилять культурну співпрацю між двома країнами.

Важливо враховувати, що це лише кілька

можливих напрямків співпраці, і вони можуть у майбутньому бути розширені або змінені в залежності від конкретної політичної ситуації або за окремих економічних умов.

Бібліографічні посилання / References

- Bilateral relations. (2023). *Government of Canada: Canada-Ukraine relations*. Retrieved October 24, 2023 from <https://www.international.gc.ca/country-pays/ukraine/relations.aspx?lang=eng>
- Canada Exports to Ukraine. (2023). *TRADING ECONOMICS*. Retrieved November 12, 2023 from <https://tradingeconomics.com/canada/exports/ukraine>
- Canada extends and expands military and other support for the security of Ukraine. (2022). *Government of Canada*. Retrieved October 28, 2023 from <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/news/2022/01/canada-extends-and-expands-military-and-other-support-for-the-security-of-ukraine.html>
- Canada reaffirms our unwavering support for Ukraine for as long as it takes. (2023). Prime Minister of Canada. Retrieved October 24, 2023 from <https://www.pm.gc.ca/en/news/news-releases/2023/09/22/canada-reaffirms-our-unwavering-support-ukraine-long-it-takes>
- Canada's humanitarian assistance for Ukraine. (2023). *Government of Canada*. Retrieved November 11, 2023 from <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2022/03/canadas-humanitarian-assistance-for-ukraine.html>
- Canadian Sanctions Related to Russia. (2023). *Government of Canada*. Retrieved October 30, 2023 from https://www.international.gc.ca/world-monde/international_relations-relations_internationales/sanctions/russia-russie.aspx?lang=eng
- February 24, 2022. Russia Invades Ukraine, sparking humanitarian crisis. (2023). *The Canadian Encyclopedia: Ukrainian Canadian History and Settlement*. Retrieved October 29, 2023 from <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/timeline/ukrainian-canadian-history#:~:text=Today,%20there%20are%20roughly%201.36,largest%20Slavic%20group%20in%20Canada.&text=There%20was%20likely%20sporadic%20immigration,Canada%20as%20early%20as%201812>
- Modernized Canada-Ukraine Free Trade Agreement explained. (2023). *Government of Canada*. Retrieved November 10, 2023 from <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ukraine/modernized-canada-ukraine-moderniser.aspx?lang=eng>
- Negotiations launched for Canada – Ukraine bilateral security commitments. (2023). *Government of Canada*. Retrieved November 14, 2023 from <https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2023/08/negotiations-launched-for-canada---ukraine-bilateral-security-commitments.html>
- Text of the 2017 Canada-Ukraine Free Trade Agreement – Table of Contents (www.international.gc.ca). (2023). *Government of Canada*. Retrieved October 30, 2023 from <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ukraine/text-texte/toc-tdm.aspx?lang=eng>
- Text of the 2023 Canada-Ukraine Free Trade Agreement (www.international.gc.ca). (2023). *Government of Canada*. Retrieved November 10, 2023 from <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ukraine/text-texte/2023/toc-tdm.aspx?lang=eng>
- Ukrainian Canadian Congress Represents the Ukrainian Canadian community before the people and Government of Canada. (2023). *Ukrainian Canadian Congress*. Retrieved October 30, 2023 from <https://www.ucc.ca/>